illo inclinato, id facile in gyrum ducis. sic etiam si collum fuerit extensum, aut in latus humero admotum, caput promptè circũagis. Cæterùm ut caput uno circumactus motu, quo collum caret, priuatim donatur: ita collum quoque alterum peculiarem motum, quo in latus ducitur, sibi uendicat. Caput enim nullum obtinet peculiarem motum, quo in latus inclinetur, sed colli tantum beneficio motuq́ secundario in latus fertur. Quippe nobis denegatum est, caput huic illi ue scapulę uel minimùm admouere, nisi collo illuc ducto. Duobus itaque proprijs motibus caput donatur, quorum prior, qui flexione ac reflexione perficitur, capitis cum prima ceruicis uertebra articuli fit beneficio: super primam enim uertebram caput flectitur, & reflectitur. Posterior motus, quo caput in gyrum ducitur, super secundam ceruicis uertebram celebratur. Caput enim simul cum prima ceruicis uertebra, super secundam, ueluti ad axem, circumducitur. Atque hæc mea de capitis motibus & articulis est sententia: quæ quantum à Galeni declinet placitis, promptissimè quidem colligis. num autem magis ueritati accedat, ex ossium constructione ligamentisq́ hæc committentibus, & musculis illa mouentibus, discito. Cæterùm structione ligamentisq́ hæc committentibus, & musculis illa mouentibus, discito. Cæterùm ligamenta & musculos in secundo libro exequar, in præsenti ossa tantum aggressurus, in quorum sermone forsitan quæpiam quoque ligamentorum mentio incidet. Occipitij os ad latera [f] foraminis dorsali medullæ uiam porrigentis, utrinque unum exigit[g] capitulum, magis ad anteriorem foraminis sedem, quàm posteriorem uergens. Hæc capitula, si[h] priorem[i] posteriorem[k]q́ ipsorum sedem spectes, oblonga sunt & arcta, atq́ ita prorsus extructa, quasi rotundum aliquod ossis caput,[k] ut femoris scilicet, quod coxendicis ossi articulatur, in duas partes dissectum esset, ac utrinque ad latera foraminis in occipitis osse insculpti, una illius capitis pars, reposita. Si enim utraque occipitis ossis capitula internis lateribus iuncta fingas, ex ambobus rotundum (quanquam interim in homine satis depressum) caput constitui cernes. Quæ quum ita sint, facile constat, utrunque capitulum, uti diximus, oblongum esse, atque[l] interno latere magis quàm[m] externo protuberare, ad eum nimirum modum quo in osse rotundi alicuius capitis media ac in tota superficie magis prominens pars, proceriùs, quàm partes in orbiculo positæ, extuberat. Hæc erunt capitula, quæ primæ ceruicis uertebræ inarticulari, paulo posteriùs scribam. Nunc autem adhuc in occipitij osse[n] asperitas crassitiesq́ expendẽda uenit, inter duo nuper commemorata capitula, in hoc parata ut ualidior efficeretur insertio[o] teretis ligamenti, [p] dentem secundæ uertebræ occipitis ossi colligantis. Hæc asperitas interdum adeò insignis uisitur, ut tuberculum aliquod dici mereatur, prominens gratia dicti ligamenti, & nõnihil etiam insertionis[q] musculorum collum flectentium nomine. Posterior autem sedes foraminis dorsalem transmittẽtis, aspera quoque, sed non adeò ut anterior crassa est. ac etiam ad posteriorem utriusque capituli regionem,[r] sinus leuiter impressus conspicitur, in hoc paratus, ut cum alio primæ uertebræ sinu utrinq́ foramen efformaret, quo[s] primũ dorsalis medullæ neruorũ par procideret. Prima ceruicis uertebra reliquis omnibus dorsi ossibus solidior, densior, sed secundũ longitudinẽ tenuior, & forma à cæteris omnibus plurimũ differẽs est.[t] Foramen nanq́ ipsi dorsalis medullę gratia incisum, habet maximũ, quòd & hîc dorsalis sit crassissima. Deinde ipsius corpus[u] interiori sede exculpitur, & [x] sinum in posteriori sui corporis sede leuiter incisum ostendit, qui cartilagine incrustatus secundæ uertebræ [y] dentem excipit. Corpus enim primæ uertebræ hac ratione cauaẽ, ut dens ille in primã uertebrã inibi reponi queat. Cæterùm ne prima uertebra hoc modo in suo corpore exculpta, & corpore propemodũ destituta, plus æquo imbecillis inualidaq́ redderetur[z] processu quodam & tuberculo in anteriori sede augetur, cuius beneficio illa crassescit, robustiorq́ euadit: præterquam quòd ipsum etiam tuberculum accommodum est suscipiendæ insertioni, primi dorsum mouentium musculorũ paris. Eiusmodi itaque huius tuberculi usus est. non autẽ in hoc producitur, ut nimium capitis flexum prohiberet, caputq́ in flexione sustineret: aut in causa esset, ut flexum caput alacrius denuò sursum & in posteriora reflecteretur, quemadmodum Galenus in quarto de Administrãdis dissectionibus parum rectè asseruit. Nam (ut nihil hîc de capitis motu, super quam uertebram scilicet is fiat, dicam) caput nulla ratione eò usque inclinari potest, ut occipitis os id tuberculum contingat, tantum abest ut illo capitis moles suffulciretur. Cæterum prima uertebra ad latera[a] cauitatis, quà secundæ dentem admittit, est ualidissima, & crassissima, & utrobiq́[b] unum ostendit sinum, quo sui lateris occipitij ossis capitulum excipitur. Sinus hi utrinque singuli, ut illis capitulis exquisitè responderent (si[c] priora[d] posterioraq́ spectes) oblongi sunt, & [e] exteriori bus lateribus sursum educti,[f] internis uerò profundi: non secus profectò, quàm si ambo sinus ex uno rotundo profundoq́ sinu essent discissi.[g] Si enim coxendicis ossis, aut alterius ossis rotundo sinu donati, sinum diuideres, atque utrinq́ ad primam ceruicis uertebram, ubi nunc sinus habentur, unam partem collocares, huius primæ uertebræ sinus tibi cõstituerentur. Vel si

Articuli capitis motibus parati.

Descriptio occipitij ossis, quà primæ uertebræ articulatur.

Primæ ceruicis uertebræ descriptio.

f 1 fi. A.
g dextrũ, 2 figura B. indicatur.
h 1 fig. C.
i 1 fig. D.
k 1, 2 fig. 10 cap. a.
l 1 fig. E.
m 1 fi. F.
n 1 fig. G.
o fig. margini paulo post adhibenda 1.
p eiusdem fi. H.
q 8 muscul. tab. A. B.
r 1 fi. H.
s fi. 3 ca. 11. lib. 4. F.
t 2, 3, 4 figur. I.
u 2, 3 fig. K.
x 3, 4 fi. L.
y 5 fig. 9 a. decim. 6, 11 figur. T.
z 2, 10 fig. M.
a 2 fig. K.
b 2, 3, 10 fi. dextrũ notant N.
c 2, 3 fig. O.
d 2, 3 fi. P.
e 2, 3 fi. R.
f 2, 3 fi. Q.
g 1, 2 fig. 19 ca. e, f, g.

si uertebræ sinus simul iunctos fingeres, unicum sinum rotundum profundumq́ ex ambobus efformatum cerneres. Quod tanto manifestius adhuc in prima canum & simiarum ceruicis uertebra contueberis, quanto illis animalibus sinus hi altiores profundioresúe, ac capita occipitij ossis extuberantiora acutioraq́ obtigerunt. His itaque primæ uertebræ sinibus occipitis capitula excipiuntur, atque in illis flectuntur & extendũtur, seu antrorsum retrorsumq́ rectissimo ducuntur motu. Nulla autẽ ratione caput huius duplicis articuli auxilio, in latera agitur: quamuis id Galeno Anatomicorum principi tot locis proditum fuerit. Primùm nanque immoto collo, caput ne tantillum quidem in latera mouere possimus. Et, si caput super primam uertebram in latus ageretur, quis ambigit in eo motu primam uertebram debere immotam seruari? si modò in motu alterum articuli os oportere semper quiescere, Aristoteles in libro de communi animalium gressu rectè demonstrauerit. Vt interim taceam Galeni impietatem, qua rerum Opifici rudem negligentiam turpiter imponit, quum se abundè Opificem celebrare arbitratus, tam prolixa prælatione attentum lectorem, & in demonstrãdi methodo exercitatum, desiderat. Quid enim turpius (si modò uerum dicere licet) Naturæ, nobis longè quàm Galenus est chariori, præter meritum impingi potuit, quàm in dignissimo totius corporis articulo, extrema oscitantia? Nemo enim ignorat hunc articulum esse illum, qui ne minimo quidem temporis momento paruam inclinationem sustinet, multoq́ minus exarticulationem ac luxationem, qua homo mox respirationis expers, mutus & absque motu & sensu, tanquam affecta neruorum radice, redditur. Quis obsecro articulus totius corporis est, in quo ossis caput in alterius ossis sinu ita mouetur, ut caput non amplius sinum contingat? nullus profectò, præterquam, si Galeno credimus, capitis cũ prima ceruicis uertebra articulus. Ipse enim caput huius articuli beneficio in latus duci arbitratus, in quarto de Administrãdis sectionibus asserere coactus est, quãdo caput in dextrum latus ducitur, dextrum tunc occipitij ossis caput in dextrum uertebræ sinum stringi, sinistrum uerò caput ex sinistro sinu assurgere: & contrà, si quando caput in sinistrum latus inclinatur. Non igitur huic gemino capitis cum prima uertebra articulo in latus motum, sed flexum reflexumq́ tribuamus. neque adeò in Galeni uerba iuremus, ut tantam oscitantiã immenso rerum Autori in præcipuo corporis articulo imputemus: neque etiam in Galeni excusationem studeamus comminisci, ab illo motum in latera intellectum, quem ego in gyrum & circumactu fieri dico: neque etiam illum motum super primam uertebram fieri cum Iulio Polluce fateamur. Præter id enim quòd Galenus illum motũ minime intellexit, quis adeò stupidus esse poterit, ut duo oblonga occipitis ossis capita mutuò distantia, & duos primæ uertebræ sinus altos, seu profundos, & similiter oblongos subeuntia, circumagi posse autumet? Quis enim unquam circinum utriusq́ eruribus asseri infixum, circumagi animaduertit? Neque est quòd quis Galeno patrocinaturus, occipitis capita sibi depressa fingat, atque ita caput super primam uertebram circumagi posse contendat, quum Galenus inter reliqua ossium capita κογχώνας nomine nulla unquam dignatus sit, his tantũ occipitij capitibus demptis, quæ passim κογχώνας (sed non rectè admodum) uocat, eo nomine rarum, quæ in canibus potius quàm hominibus occurrit, mucronem insinuans. Huiusmodi itaque capitis cum prima uertebra est articulatio, & aliqua etiã eius uertebræ descriptionis pars. Reliquam autem nunc prosequemur, sensim ad alium capitis motum accessuri. Ad exteriora igitur sinuum occipitis ossis capitula excipientium latera, prima ceruicis uertebra utrinque[h] unum exigit transuersum processum, proceriùs multo quàm cæteri uertebrarum ceruicis transuersi processus, eductum & latiusculum, nõ tamen æquè in hominibus ac in canibus caudatisq́ simijs instar alæ cuiusdam latum. Educũtur autem transuersi primæ uertebræ processus insigniùs, ut opportunam præter reliquos ceruicis transuersos processus, duorum musculorum insertionem singuli acciperent. Illis enim processibus priuatim[i] quinta & [k] sexta musculorum caput mouentium paria inseruntur. Hi processus magno perforantur[l] foramine, per quod[m] arteria & uena hàc caluariam petentes feruntur. Ad posteriorẽ sinuum quibus caput inarticulatur sedem,[n] sinus utrinque in prima uertebra exculpitur, illi respondens,[o] quem in occipitij osse ad posteriorem capitulorum sedem cælatũ dixi. Ambo enim sinus, occipitis ossis nimirũ & primæ uertebræ, simul uiam præbent primo pari neruorum dorsalis medullæ. Canibus uerò in prima ceruicis uertebra non sinus, sed proprium foramen hàc elabẽti neruo inscinditur, quòd illis prima uertebra admodum ampla altaq́ sit. Cæterum hic hominis uertebræ sinus, etiam ad posteriorem foraminis partem pertinet, quo transuersus perforatur processus: ut ita sinus ille non neruo duntaxat, sed uenæ arteriæq́ etiam cedat. quas hàc caluariam adire paulo prius relatum est, per[p] foramen scilicet ad radicem capitulorum occipitij ossis exculptum. Prima ceruicis uertebra posteriori processu, seu spina ob hoc inter reliquas uertebras sola destituitur, quòd is aliquot musculorum

Caput flectit & reflectit super primæ uertebram.

Lib. 12 de V. su parvium.

Articulus totius corporis dignissimus.

Non semel in lib. de Ossibus, & 4 de Administ. sect.

Reliqua primæ uertebræ descriptio.

h 2, 3, 4, 10 11 fi. S.
i 14. muscl. tabula 1, H.
k eadem tabul. L, K.
l 2 fig. T.
m ultima fi. lib. 3 f.
n 3, 10 fi. V.
o 1 fig. H.
p 2 fi. 12 capitis f.

ANDREAS VESALIUS *De Humani Corporis Fabrica* BASEL, 1543 THE WARNOCK LIBRARY Octavo